

Odpowiedzi Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
na Zieloną Księgę w sprawie integracji rejestrów przedsiębiorstw

I.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej stoi na stanowisku, iż prace Komisji Europejskiej w sprawie integracji rejestrów przedsiębiorstw, co do zasady podążają w dobrym kierunku.

Rząd RP podziela pogląd o konieczności połączeń funkcjonalnych rejestrów przedsiębiorstw istniejących we wszystkich państwach członkowskich. Koncepcja ta stanowi naturalną konsekwencję nie tylko zasad prawa pierwotnego Unii Europejskiej (swobody zakładania przedsiębiorstw, swobody przepływu kapitału), ale jest nadto pośrednio przewidziana w przepisach prawa wtórnego związanych z transgraniczną konsolidacją gospodarczą (tj. dyrektywie 2005/56/WE o transgranicznym łączeniu się spółek kapitałowych, w rozporządzeniach nr 2001/2157/WE w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) i nr 2003/1435/WE w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE)).

Rząd RP proponuje wnikliwe przeanalizowanie możliwości stworzenia w/w połączeń - w zakresie rejestrów przedsiębiorstw w rozumieniu art. 3 Pierwszej Dyrektywy w sprawie prawa spółek (68/151/EWG) – również w oparciu o model ECRIS, którego podstawą prawną jest decyzja Rady 2009/316/WSiSW z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych (ECRIS), zgodnie z art. 11 decyzji ramowej 2009/315/WSiSW.

Jednocześnie Rząd RP pragnie podkreślić, iż głównym powodem, dla którego nie wszystkie państwa członkowskie uczestniczą w komunikacji między rejestrami w systemie European Business Register (EBR) są zbyt wysokie koszty jego obsługi.

Mając na uwadze powyższe Rząd RP opowiada się za uregulowaniem w ramach Unii Europejskiej w pierwszej kolejności kwestii związanych z usprawnieniem komunikacji między istniejącymi w poszczególnych państwach członkowskich rejestrami przedsiębiorstw - w przypadkach przenoszenia siedziby spółki i połączeń dokonywanych ponad granicami państw oraz w odniesieniu do ujawniania informacji dotyczących oddziałów spółek. Ułatwiłoby to państwom członkowskim UE (odnośnie przenoszenia siedziby i transgranicznych połączeń spółek) wywiązanie się z obowiązków wynikających z powołanych wyżej aktów prawa europejskiego, tj. dyrektywy nr 2005/56/WE, rozporządzenia nr 2001/2157/WE oraz rozporządzenia nr 2003/1435/WE.

W zależności od powodzenia komunikacji w w/w zakresie - w dłuższej perspektywie - powinno się rozważać ustanowienie prawnego wymogu skomunikowania wszystkich rejestrów przedsiębiorstw w całej Unii Europejskiej i stworzenie jednej sieci elektronicznej, umożliwiającej wyszukiwanie informacji o konkretnym przedsiębiorstwie lub grupie przedsiębiorstw działających w różnych państwach członkowskich.

W odniesieniu do zakresu informacji, które powinny być udzielane w ramach współpracy rejestrów przedsiębiorstw - Rząd RP stoi na stanowisku, iż powinien on obejmować wszystkie informacje udzielane na podstawie przepisów prawa krajowego, a co najmniej – informacje wpisywane do rejestrów krajowych zgodnie z wymogami pierwszej i jedenastej dyrektywy z zakresu prawa spółek (odpowiednio dyrektywy nr 68/151/EWG i nr 89/666/EWG).

Należy też podnieść, iż rozważania prawno – systemowe, wyjaśniające w jaki sposób od strony ustrojowej należy stworzyć ramy prawne takiej współpracy oraz określające zakres udzielanych informacji, nie zostały w Zielonej Księdze przeprowadzone w zadowalającym zakresie.

II.

Rząd RP udziela następujących odpowiedzi do zagadnień szczegółowych poruszanych w Zielonej Księdze.

1) Czy konieczne jest udoskonalenie sieci rejestrów przedsiębiorstw państw członkowskich UE ?

Udoskonalenie sieci rejestrów przedsiębiorstw państw członkowskich UE polegające na stworzeniu połączeń funkcjonalnych rejestrów przedsiębiorstw, obejmujących wszystkie państwa członkowskie UE jest ideą godną aprobaty. Prowadzenie działalności gospodarczej na wspólnym rynku powoduje niewątpliwie potrzebę korzystania z informacji zgromadzonych w rejestrach przedsiębiorstw we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Pozytywnym aspektem stworzenia takich połączeń jest zapewnienie wymiany rzetelnych i aktualnych danych o przedsiębiorcach, ochrona interesów klientów funkcjonujących na jednolitym rynku, co wpływa ostatecznie na zwiększenie przejrzystości życia gospodarczego. Rząd RP utrzymuje jednak, iż stworzenie jednej sieci elektronicznej umożliwiającej wyszukiwanie informacji o konkretnym przedsiębiorstwie lub grupie przedsiębiorstw działających w różnych państwach członkowskich, z uwagi na koszt utrzymania tego typu sieci (co potwierdza funkcjonowanie rejestru EBR), jest zabiegiem niecelowym. Rząd RP stoi na stanowisku, iż warto raczej podążać w kierunku rozwiązań przyjętych w modelu ECRIS. Z analizy sporządzonej przez Komisję Europejską w Zielonej Księdze nie wynika czy model ten, jako potencjalnie możliwy do zastosowania dla osiągnięcia integracji rejestrów przedsiębiorstw, w ogóle był brany pod uwagę.

2) Czy szczegółowe warunki tego rodzaju współpracy mogą być ustalone za pomocą „porozumienia zarządczego” zawartego przez przedstawicieli państw członkowskich oraz rejestrów przedsiębiorstw?

Nie ulega wątpliwości, iż dla powodzenia integracji rejestrów przedsiębiorstw ważne jest zapewnienie, aby wszystkie państwa członkowskie uczestniczyły w projekcie. Z Zielonej Księgi wynika, iż przyjęcie warunków współpracy rejestrów w systemie „porozumienia zarządczego” wiązałoby się z utworzeniem wspólnej, scentralizowanej sieci rejestrów przedsiębiorstw, działającej w oparciu o centralny serwer sieci, z koniecznością wyznaczenia zarządu sieci, określania zakresu odpowiedzialności i kompetencji, warunków finansowania itp. Oznacza to konieczność poniesienia przez państwa członkowskie dodatkowych kosztów, które jak wynika z funkcjonowania EBR, mogą być bardzo wysokie. Z Zielonej Księgi nie wynika czy Komisja zbadała czy utworzenie wspólnej sieci rejestrów przedsiębiorstw jest optymalnym (także pod względem niezbędnych do poniesienia przez

państwa członkowskie kosztów takiego przedsięwzięcia) rozwiązaniem problemu współpracy rejestrów.

Przed ustaleniem tej kwestii nie można udzielić odpowiedzi na powyższe pytanie.

3) Czy korzystne byłoby połączenie – w dłuższej perspektywie – sieci rejestrów przedsiębiorstw z siecią elektroniczną zawierającą informacje regulowane dotyczące spółek giełdowych, ustanowioną na mocy dyrektywy w sprawie przejrzystości ?

Zdaniem Rządu RP połączenie sieci rejestrów przedsiębiorstw z siecią elektroniczną zawierającą informacje regulowane dotyczące spółek giełdowych, ustanowioną na mocy dyrektywy 2004/109/WE w sprawie przejrzystości, wydaje się – w dłuższej perspektywie – korzystne.

Takie połączenie mogłoby przynieść pozytywne efekty w postaci istnienia wspólnego punktu dostępu do wszelkich danych finansowych i informacji prawnych dotyczących każdego emitenta, którego papiery wartościowe dopuszczono do obrotu na rynku regulowanym. Taka obszerna baza danych poprawiłaby przejrzystość rynku.

4) Współpraca rejestrów przedsiębiorstw w przypadku transgranicznych zmian siedziby i połączeń przedsiębiorstw

- które z rozwiązań lub sugerowanych połączeń rozwiązań należy uznać za odpowiednie w kontekście usprawnienia komunikacji między rejestrami przedsiębiorstw w przypadkach przenoszenia siedzib i połączeń przedsiębiorstw dokonywanych ponad granicami państw?

Rząd RP utrzymuje, iż wartym rozważenia jest przede wszystkim skorzystanie z doświadczeń systemu ECRIS, który stanowi zdecentralizowany system informatyczny, oparty na bazach danych rejestrów w każdym państwie członkowskim.

Rząd RP dostrzega również zalety systemu IMI - wyrażające się szczególnie w tym, iż aktualnie system angażuje już wszystkie państwa członkowskie, a jego wykorzystanie nie wiązałoby się z koniecznością specjalnych inwestycji ze strony państw członkowskich, z wyjątkiem wyznaczenia właściwych rejestrów przedsiębiorstw oraz osób uprawnionych do korzystania z systemu.

W ramach projektu BRITE wypracowano rozwiązania techniczne ukierunkowane szczególnie na współpracę rejestrów przedsiębiorstw.

W opinii Rządu RP - wydaje się, iż wartym rozważenia, w charakterze rozwiązania tymczasowego, jest połączenie odpowiednich funkcjonalności projektu BRITE i systemu IMI. Niemniej jednak Rząd RP pragnie podkreślić, iż z Zielonej Księgi nie wynika jasno w jaki sposób rozkładałyby się koszty w przypadku połączenia tych systemów.

Ostateczną opinię w sprawie wyboru rozwiązania usprawniającego komunikację między rejestrami w tym zakresie Rząd RP uzależnia od kosztów przedsięwzięcia.

- czy wskazane jest przyjęcie rozwiązania w odniesieniu do ujawniania informacji dotyczących oddziałów ?

Zdaniem Rządu RP proponowane w Zielonej Księdze wykorzystanie funkcjonalności systemu IMI i pewnych rozwiązań systemu BRITE jest rozwiązaniem wartym rozważenia również w odniesieniu do ujawniania informacji dotyczących oddziałów. Rząd RP również w tym przypadku uzależnia swoją ostateczną opinię od kosztów przedsięwzięcia.

Dysponowanie, zarówno przez państwa członkowskie, jak i przez zainteresowane podmioty, wiarygodnymi informacjami o statusie przedsiębiorstwa i jego zagranicznego oddziału jest bardzo istotne dla pewności obrotu gospodarczego. Obecnie w rejestrach mogą znajdować się informacje nieaktualne, co może skutkować wprowadzaniem w błąd osób trzecich. Państwo faktycznie nie ma możliwości weryfikacji tych danych. Sytuacja taka jest sprzeczna z celami jedenastej dyrektywy w sprawie prawa spółek i powinna być w pierwszej kolejności zmieniona.

Podzielić należy uwagę, iż dla wprowadzenia współpracy rejestrów w odniesieniu do oddziałów zagranicznych konieczne byłoby ustanowienie podstawy prawnej, gdyż dyrektywa nr 89/666/EWG nie wprowadza obowiązku takiej współpracy.